

MERKINNÖT HEGELIN »LOGIIKKA» KOSKEVIEN TEOSTEN ARVOSTELUISTA

"Preußische Jahrbücher" (Bd. 151) 1913, März, Dr. Ferd. J. *Schmidtin* artikkeli: "Hegel und Marx". Tekijä ylistää käännettä Hegelin suuntaan, haukkuu "teoreettista tietopillista skolastiikkaa", lainaa uushegeliläisiä *Constantin Rössleriä* ja *Adolf Lassonia* ("Preußische Jahrbücheristä") ja *Plengen* kirjan johdosta sanoo, että Marx ei muka ymmärtänyt "kansallisuuseidean" merkitystä synteessä. Marxin ansio — työläisten järjestäminen — on suuri, mutta... yksipuolinen.

NB |||| Malliesimerkki "vapaamielisestä" (oikeammin porvarillisesta, työläisiä mielistelevästä, sillä tekijä on ilmeisesti vanhoillinen) Marxin madaltamisesta.

McTaggart Ellis McTaggart: "Studies in the Hegelian Dialectic". Cambridge. 1896. (259 pp.) Arvostelu julkaisussa "Zeitschrift für Philosophie", Bd. 119 (1902), S. 185 — — — mukamas Hegelin filosofian tuntija, sanoo puolustavansa sitä Sethilta, Balfourilta, Lotzelta, Trendelenburgilta y.m. (tekijä, Taggart, on ilmeisesti äärimmäinen idealisti).

Emil Hammacher: "Die Bedeutung der Philosophie Hegels". (92 SS.) 1911. Leipzig.

Arvostelu julkaisussa "Zeitschrift für Philosophie", Bd. 148 (1912), p. 95. On kuulemma osuvia huomautuksia "Kantin jälkeisen idealismin toistumisesta nykyaikana", että muka Windelband on agnostikko (96 p.) etc., mutta tekijä ei kuulu lainkaan käsittäneen Hegelin "absoluuttista idealismia", kuten muuten myös Riehl, Dilthey y.m. "kyntilät". On ryhtynyt muka ylivoimaiseen urakkaan.

MERKINNÖT HEGELIN »LOGIIKKAA» KOSKEVIEN TEOSTEN ARVOSTELUISTA ⁶⁵

»Preussin Vuosikirjat» ⁶⁶ (nide 151) 1913, maaliskuu, tri Ferd. J. *Schmidtin* artikkeli: »Hegel ja Marx». Tekijä ylistää käännettä Hegelin suuntaan, haukkuu "teoreettista tieto-opillista skolastiikkaa", lainaa uushegeliläisiä *Constantin Rössleriä* ja *Adolf Lassonia* (»Preussin Vuosikirjoista») ja *Plengen* kirjan johdosta sanoo, että Marx ei muka ymmärtänyt "kansallisuusidean" merkitystä synteisinä. Marxin ansio — työläisten järjestäminen — on suuri, mutta... yksipuolinen.

Malliesimerkki "vapaamielisestä" (oikeammin ||| NB porvarillisesta, työläisiä mielistelevästä, sillä tekijä on ilmeisesti vanhoillinen) Marxin madaltamisesta. |||

McTaggart Ellis McTaggart: »Hegelin dialektiikkaa koskevia tutkimuksia». Cambridge 1896. (259 s.) Arvostelu »Filosofisessa Aikakauslehdessä» ⁶⁷, 119. nide (1902), s. 185 — — — mukamas Hegelin filosofian tuntija, sanoo puolustavansa sitä Sethilta, Balfourilta, Lotzelta, Trendelenburgilta y.m. (tekijä, Taggart, on ilmeisesti äärimmäinen idealisti).

Emil Hammacher: »Hegelin Filosofian merkitys». (92 s.) 1911. Leipzig.

Arvostelu »Filosofisessa Aikakauslehdessä», 148. nidos (1912), s. 95. On kuulemma osuvia huomautuksia "Kantin jälkeisen idealismin toistumisesta nykyaikana", että muka Windelband on agnostikko (96 s.) j.n.e., mutta että tekijä ei kuulu lainkaan käsittäneen Hegelin "absoluuttista idealismia", kuten muuten myös Riehl, Dilthey y.m. "kynttilät". On ryhtynyt muka ylivoimaiseen urakkaan.

Andrew Seth: "The Development from Kant to Hegel with Chapters on the Philosophy of Religion". London, 1882. Arvostelu julkaisussa "Zeitschrift für Philosophie", Bd. 83, S. 145 (1883).

Tekijä kuulemma puolustaa Hegeliä Kantia vastaan. (Yleensä ylistävä.)

Stirling: "Secret of Hegel". Arvostelu samassa julkaisussa, Bd. 53 (1868), p. 268. Tekijä on kuulemma tavattoman tulinen Hegelin kannattaja, selittää tätä englantilaisille.

Bertrando Spaventa: "Da Socrate a Hegel". Bari, 1905. (432 pp. 4,50 Lire). Arvostelu *ibid.*, Bd. 129 (1906) — kuulemma *kirjoituskokoelma* koskettaa muun muassa Hegeliä, jonka uskollinen kannattaja Spaventa on.

Stirling: "The Secret of Hegel".

Italialainen:

Spaventa: "Da Socrate a Hegel".

Raff. Mariano.

Saksalainen:

Michelet & Haring. "Dialektische Methode Hegels" (1888).

Schmitt. "Das Geheimnis der Hegelschen Dialektik" (1888).

Uusinta kirjallisuutta *Hegelistä*.

Uushegeliläiset: *Caird, Bradley*.

J. B. Baillie: "The Origin & Significance of Hegel's Logic". London, 1901. (375 pp.) Arvostelu "*Revue Philosophique*" lehdessä, 1902, 2, S. 312. Hän kuulemma ei ainoastaan toista Hegelin termejä (kuten *Véra*), vaan yrittää seuralla ja selittää *historiallisesti*. Esimerkiksi luku X: logiikan suhde luontoon (Hegel ei kuulemma saavuttanut tarkoitustaan). Hegelin merkitys on nähkäänsi siinä, että hän "a démontré le caractère *objectif* de la connaissance"... (p. 314)

William Wallace: "Prolegomena to the Study of Hegel's Philosophy & Especially of His Logic". Oxford & London, 1894. Arvostelu "*Revue Philosophique*"

Andrew Seth: »Kehitys Kantista Hegeliin ja lukuja uskonnon filosofiasta». Lontoo 1882. Arvostelu »Filosofisessa Aikakauslehdessä», 83. nidos, s. 145 (1883).

Tekijä kuulemma puolustaa Hegeliä Kantia vastaan. (Yleensä ylistävä.)

Stirling: »Hegelin salaisuus». Arvostelu samassa julkaisussa, 53. nidos (1868), s. 268. Tekijä on kuulemma tavattoman tulinen Hegelin kannattaja, selittää tätä englantilaisille.

Bertrando Spaventa: »Sokrateesta Hegeliin». Bari 1905. (432 s. 4.^{so} liiraa). Arvostelu edelläm. julkaisussa, 129. nidos (1906) — kuulemma *kirjoituskokoelma* koskettelee muun muassa Hegeliä, jonka uskollinen kannattaja Spaventa on.

Stirling: »Hegelin salaisuus».

Italialainen:

Spaventa: »Sokrateesta Hegeliin».

Raff. Mariano.

Saksalainen:

Michelet & Haring. »Hegelin dialektinen metodi» (1888).

Schmitt. »Hegelin dialektiikan salaisuus» (1888).

Uusinta kirjallisuutta *Hegelistä*.

Uushegeliläiset: *Caird, Bradley*.

J. B. Baillie: »Hegelin logiikan alkuperä ja merkitys». Lontoo 1901. (375 s.) Arvostelu »Filosofinen Katsaus»⁶⁸ lehdessä, 1902, 2, s. 312. Hän kuulemma ei ainoastaan toista Hegelin termejä (kuten *Vera*), vaan yrittää seurailta ja selittää *historiallisesti*. Esimerkiksi luku X: logiikan suhde luontoon (Hegel ei kuulemma saavuttanut tarkoitustaan). Hegelin merkitys on nähkääs siinä, että hän »todisti tiedon *objektiivisen* luonteen»... (s. 314)

William Wallace: »Johdatus Hegelin filosofian ja erikoisesti hänen logiikkansa tutkimiseen». Oxford ja Lontoo. 1894. Arvostelu »*Filosofinen Katsaus*»

lehdessä. 1894, 2, p. 538. 2. painos, 1:nen v. 1874. Tekijä on kääntänyt Hegelin *Logiikan*.

Niin ikään

hänen: 1894

"Philosophy

of Mind"

käännös

ja selittävä

luku.

Arvostelu

ibid.

"M. Wallace expose avec précision la conception hégélienne de cette science (logique) ...science qui domine à la fois la philosophie de la nature et celle de l'esprit puisque la pensée pure ou l'Idée est le fonds commun de la réalité matérielle et de la réalité psychique" (540).

Wallacesta ylistävä, mutta sisällötön arvostelu "*Zeitschrift für Philosophiessa*", Bd. 111 (1898), p. 208.

P. Rotta: "La renaissance de Hegel et 'la philosophia perennis'" italialaisessa "*Rivista di Filosofiassa*" 1911, 1 — (arvostelu "*Revue Philosophiquessa*" 1911, 2, p. 333).

Rotta on *Cairdin* kannattaja. Nähdäkseni, nil.

idealistinen
tulkinta
energiasta??

Kesken kaiken... "la conception néohégélienne de Bradley d'une invisible énergie se transférant de manifestations en manifestations, présente et opérante sous tout changement et toute activité individuelle".

J. Grier Hibben: "Hegel's Logic, an Essay in Interpretation". *New York*. 1902. (313 p.)

Arvostelun kirjoittaja huomauttaa yleensä "la renaissance de l'hégélianisme dans les pays anglo-saxons"... "dans ces dernières années".

Arvostelu "*Revue Philosophiquessa*" 1904, volume 1, p. 430: "En dépit de son titre, l'ouvrage de *M. H.* est moins un commentaire interprétatif qu'un résumé presque littéral." Tekijä on laatinut jonkinlaisen *sanaston* Hegelin *Logiikassa* esiintyvistä *termeistä*. Tärkein ei kuulemma ole kuitenkaan siinä: "Les commentateurs en sont encore à disputer sur la position même prise par Hegel, sur le sens fondamental et le but véritable de sa dialectique. Aux critiques célèbres de *Seth* se sont opposées des exégèses récentes, attribuant une signification toute différente à la *Logique*, prise dans son ensemble, celles,

lehdessä. 1894, 2, s. 538. 2. painos, 1:nen v. 1874. Tekijä kääntänyt Hegelin *Logiikan*.

»Hra Wallace selostaa varsin täsmällisesti tämän tieteen (logiikan) hegeliläistä konseptiota ...tieteen, joka hallitsee luonnonfilosofiaa ja hengenfilosofiaa, koska puhdas ajatus eli Idea on niin aineellisen kuin henkisenkin todellisuuden yhteisenä perustana» (540).

Niin ikään hänen: 1894
 »Hengenfilosofian»⁶⁹
 käännös ja selittävä luku.
 Arvostelu samassa.

Wallacesta ylistävä, mutta sisällötön arvostelu »*Filosofisessa Aikakauslehdessä*», 111. nidos (1898), s. 208.

P. Rotta: »Hegelin renessanssi ja 'vakiofilosofia'» italialaisessa »*Filosofisessa Katsauksessa*» 1911, I — (arvostelu »*Filosofisessa Katsauksessa*» 1911, 2, s. 333).

Rotta on *Cairdin* kannattaja. Nähdäkseni nil.

Kesken kaiken... »Bradleyn uushegeliläinen konseptio näkymättömästä energiasta, joka ilmenee alituisen, on läsnä ja vaikuttaa kaikissa muutoksissa ja jokaisessa yksityisessä toiminnossa»⁷⁰.

idealistinen tulkinta energiasta??

J. Grier Hibben: »Hegelin logiikka, tulkitsemisyritys». *New York 1902*. (313 s.)

Arvostelu »*Filosofisessa Katsauksessa*» 1904, I nide, s. 430: »Vastoin otsikointiaan *hra H:n* teos ei suinkaan anna selittäviä huomautuksia, vaan miltei kirjaimellisen toisteen.» Tekijä on laatinut jonkinlaisen *sanaston* Hegelin *Logiikassa* esiintyvistä *termeistä*. Tärkein ei kuulemma ole kuitenkaan siinä: »Kommentoijat kiistelevät yhä vielä Hegelin asennoitumisesta sinänsä, hänen dialektiikkansa perusajatuksista ja todellisesta tarkoituksesta. *Sethin* kuuluisien arvostelevien kirjoitelmien vastapainoksi esitetään uusia tulkintoja, jotka

Arvostelun kirjoittaja * huomauttaa yleensä »hegeliläisyyden uudistumisesta anglosaksilaisissa maissa»... »näinä viime vuosina».

* Kysymyksessä on L. Weber. *Toim.*

notamment, de *McTaggart* et de *G. Noël*." (431)

Hibbenin mielestä Hegelin Logiikka "n'est pas un simple système spéculatif, une plus ou moins savante combinaison de concepts abstraits; elle est en même temps 'une interprétation de la vie universelle dans toute la plénitude de sa signification concrète' ". (p. 430)

NB

NB

antavat *Logiikalle* kokonaisuutena aivan toisen merkityksen, eritoten *McTaggartin* ja *G. Noëlin* tulkinnat.» (431)

Hibbenin mielestä Hegelin Logiikka »ei ole pelkkä spekulatiivinen järjestelmä, abstraktisten käsitteiden enemmän tai vähemmän syväoppinen yhdistelmä; 'se on samalla yleismaailmallisen elämän tulkin-
taa konkreettisen merkityksensä kaikessa täydellisyydessä'». (s. 430)

NB

Kirjoitettu joulukuussa 1914

*Julkaistu ensi kerran v. 1930
XII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

